

# יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' שמח

ערב שבת קודש, חול המועד פסח ה'תש"פ

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקיי"ח שנה להולדתו

**יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד**

## מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

### לזכות

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי שיחי' שגלוב  
לרגל יום ההולדת שלו, ביום הבהיר - י"א ניסן  
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק  
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

\*

### נדפס ע"י אחיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולעי"נ מרת ח' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולעי"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולעי"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

**3 דבר מלכות**

3

כוחם של הילדים בסעודת משיח / משיחות אחשי"פ היחסיים

**8 זמן הגאולה**

8

במלך אחד כנגד 499... / הזמן הנוכחי באור הגאולה

**12 המעשה הוא העיקר**

12

לרצות באמת שמשיח יבוא / הוראות למעשה בפועל

**13 ניצוצות של משיח**

13

עבודה חדשה ומיוחדת / לקט פתגמים וקטעים קצרים בעניני גאולה ומשיח

**14 כתב יד קודש**

14

דער רבי געפינט זיך מיט אונז אזוי ווי פריער / צילום מהגות הרבי לשיחת אחשי"פ הישי"ת

דער רבי געפינט זיך מיט אונז אזוי ווי פריער. ער נעמט זיך אין זיין חדר אזוי ווי פריער און הערט זוי מיר פארבריינגען דא. ~~זאגט זיך נישט קיין נישט~~ <sup>ס"ח. ס"ב</sup> ~~אי ווי פארבריינגט מען דא, וויילע דאס איז זיין רעזן מען זאל פארבריינגען.~~

אמאל האט דער רבי אנגעשטעלט בא זיך אין צימער <sup>א"ב</sup> מיקראפאן און געהערט ווי מען פארבריינגט דא. איצטער איז אויך אזוי און נאך מער, כסובן.

אין ספר חסידים ווערט געבראכט אז רבינו הקדוש פלעגט קומען פרייטאג בין השמשות אהיים אין די שבת'דיקע קליידער און מאכן קדוש ופטר את הרבים. <sup>(ס"ו)</sup> איצטער איז דאך שוין בין השמשות נאך מנחה און רבינו הקדוש קומט מאכן קדוש, און בלייבט אויך באיינאכט.

דעם ווינסער בין איך אמאל אריין אין רבי'נס צימער. ער איז געווען אהגעשפארט אויפן האנט, געווען טיף פארטראכט און זאגט מיר אז ער וויל פארן קיין ארץ ישראל. האט זיך געזאגט דעם רבי'ן: ווי קען מען פארן, עס איז דאך דא א סאך ארבעטן ער אביסל געטראכט, און געזאגט: נו, א שיינע מחשבה. אין מחשבה איז ער שוין געווען אין א"י. עצמות פון יוסף האט מען געבראכט אין א"י.

אמאל איז געקומען זיינער א חסיד, ממקום רחוק און געבעטען דעם רבי'ן ער זאל זאגן חסידות. האט ער רבי גענטפערט אז ער זאגט חסידות שבת. <sup>(ס"ז)</sup> זאגט חסידות דער חסיד אז בא אים ווען ער קומט צו רבי'ן איז בא אים געזאגט דער רבי געזאגט דא.

אויך איצטער בחקירות כדבעי איז בכל יום ובכל עת געווען עס קבת און רבי קומט, מאכט קדוש ופטר את הרבים, ד.ה. ער פועל'ס אין זיי ווי זיי וואלטן אליין מאכן קדוש, <sup>ע"פ חסידות</sup> זיינען כוונות, וצ"ל איז זיין קדושה.

בענין יכולתן למסור את הרבים יש בזה כמה ענינים. שקו"ט. ראה חידא' בפ"ח סי' מהעבט ובע"ה שלו ח"א ח"ב ע"א אין השם אברהם. <sup>ע"פ חסידות</sup> אברהם ר"ת יחי.



# דער רבי געפינט זיך מיט אונז אזוי ווי פריער

לקראת חג שביעי ואחש"פ הבאנו צילום נדיר ומיוחד (מוקטן), מהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על קטע משיחת אחש"פ ה'ש"ת

(נדפסה (בשינויים) בלקו"ש ח"ב ע' 511, ובשיחו"ק תש"י (הוצ' תשנ"ח) ע' 22. צילומים נדירים מההגהה הא' על קטע זה נדפסו ב"יחי המלך" גליון תסג ע' 15)

**להלן פענוח הצילומים כפי שהם לפנינו (הכתי"ק בא בהדגשה):**

ו. דער רבי געפינט זיך מיט אונז אזוי ווי פריער. ער געפינט זיך אין זיין חדר אזוי ווי פריער און הערט ווי מיר פארבריינגען דאָ.

אי, ווי פארבריינגט מען דאָ – איז דאָס וויילע דאָס איז זיין רצון מ'זאל פארבריינגען.

אמאל האָט דער רבי אנגעשטעלט באַ זיך אין צימער דעם מיקראָפּאָן און געהערט ווי מ'פארבריינגט דאָ. איצטער איז אויך אזוי און נאָך מער, כמובן.

ז. אין ספר חסידים ווערט געבראַכט אַז רבינו הקדוש פלעגט קומען פרייטיק בין השמשות אַהיים אין די שבת'דיקער קליידער און מאַכן קידוש ופטר את הרבים<sup>2</sup>.

איצטער איז דאָך שוין בין השמשות נאָך מנחה און רבנו הקדוש קומט מאַכן קידוש, און בלייבט אויך ביינאַכט.

ח. דעם ווינטער בין איך אמאל אַריין אין רבי'נס צימער. ער איז געזעסען אַנגעשפּאַרט אויפן האַנט, געווען טיף פאַרטראַכט און זאָגט מיר אַז ער וויל פאַרן קיין ארץ ישראל. האָב איך געזאָגט דעם רבי'ן: ווי קען מען פאַרן, עס איז דאָך דאָ אַ סך אַרבעט? האָט ער אַביסל געטראַכט און זאָגט: נו, אַ שיינע מחשבה.

אין מחשבה איז ער שוין געווען אין א"י. עצמות פון יוסף האָט מען געבראַכט אין א"י.

ט. אמאל איז געקומען איינער אַ חסיד ממקום רחוק און געבעטן דעם רבי'ן ער זאָל זאָגן חסידות. האָט ער דער רבי גענטפערט אַז ער זאָגט חסידות שבת. זאָגט דער חסיד אַז באַ אים איז ווען ער קומט צום רבי'ן איז באַ אים שבת, האָט דער רבי געזאָגט חסידות.

אויך איצטער בהתקשרות כדבעי, איז בכל יום ובכל עת קען ווערן באַ עם שבת און רבי קומט, מאַכט קידוש ופטר את הרבים, ד. ה. ער פועל'ט אין זיי ווי זיי וואָלטן אַליין מאַכן קידוש, נאָר – נאָך מער – קידוש מיט זיינע כוונות, ובמילא מיט זיין קדושה.

2) בענין היכולת לפטור את הרבים יש בזה כמה שקו"ט. ראה חיד"א בפ"ח ס' תתשכט ובה"ג שלו ח"א ה, ב. גליוני הש"ס למהר"י ענגל לכתובות קג, א.

# כוחם של הילדים בסעודת משיח

כאשר ילד מבקש מהקב"ה בשמחה גדולה שיביא את משיח צדקנו - הוא פועל שמיחי יבוא בפועל ובפשטות ממש ● הרי ילד אינו יודע משום "קונצים", הדבר היחידי שהוא מבין - שצריכים גאולה כפשוטה, בפשטות ממש, למטה מעשרה טפחים! ● על-ידי השתתפותם של הילדים בסעודתו של משיח, הענינים נמשכים בגשמיות ובמעשה בפועל ● משיחת אחרון של פסח ה'תש"מ - בלתי מוגה

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. הגמ' אומרת' ש"מסמך גאולה לגאולה", (גאולת) פורים (לגאולת) פסח<sup>2</sup>.

דובר כמ"פ הטעם על כך - כיון שגאולת פורים נמשכה ונכנסה לתוך חודש ניסן, שהרי מפלתו של המן היתה בימים הראשונים של פסח, שזה החל ב"לך כנוס את כל היהודים"<sup>3</sup>, כפי שרש"י מפרש<sup>4</sup> שאירע בג' ימים - י"ד, ט"ז וט"ז בניסן, ובט"ז בניסן תלו את המן.

עד שענין זה מופיע בהלכה בשו"ע<sup>5</sup>, ש"טוב לעשות איזה דבר בסעודה ביום ב' (דפסח) לזכר סעודת אסתר שהיתה ביום זה שבו ביום נתלה המן".

לכן "מסמך" הגאולה דפורים בחודש אדר

לגאולה דפסח בחודש ניסן, משום ששלימות הגאולה דפורים לא ה' בחודש אדר (כמובן גם ממארז"ל<sup>6</sup> "אכתי עבדי אחשוורוש אנן"), אלא הגאולה דפורים נמשכה לתוך חודש ניסן.

ומכיון ש"מסמך גאולה לגאולה" ברוחניות הענינים, לכן הענין יורד אח"כ עד להלכה בפועל ובפשטות - שבשנה מעוברת עושים את פורים בחודש אדר הסמוך לניסן, כיון ש"מסמך גאולה לגאולה".

ב. [. . .] גאולת פורים הרי קשורה במיוחד לילדים, כפי הידוע שגאולת פורים הגיעה עי"ז שמרדכי אסף "כ"ב אלף תינוקות" יחד, וה"קול גדיא" שלהם פעל את ביטול הגזירה למעלה<sup>7</sup>.

אמנם ברוחניות, ענינו של ה"קול גדיא"

(1) מגילה ו, סע"ב.

(2) פרש"י שם ד"ה גאולה.

(3) אסתר ד, טז.

(4) עה"פ שם, יז.

(5) אדה"ז או"ח סת"צ ס"ב. ממג"א שם סק"א.

(6) מגילה יד, א.

(7) אסתר"ר פ"ט, ד. יל"ש אסתר רמז תתרנז. וראה גם תרגום שני עה"פ אסתר ו, א.

הולך על כל יהודי, שהוא בבחי' "גדיא" כלפי מעלה; אבל כאן מדובר בפשטות על "קול גדיא" של תינוקות, שלמדו "הלכות מצות העומר"<sup>8</sup> הקשורות עם ביהמ"ק [ועם הזמן הנוכחי של ספירת העומר], וזה פעל שיהי' "עוצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א-ל"<sup>9</sup>.

כמסופר במדרש<sup>10</sup> שמרדכי פגש "שלשה תינוקות שהיו באים מבית הספר", וכשביקש מהם "פסוק לי פסוקיך" – אמר הראשון "אל תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא"<sup>11</sup>, השני אמר "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו א-ל", והשלישי אמר "ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול אני עשיתי ואני אשא ואני אסבול ואמלט"<sup>12</sup>.

וממשיך במדרש: "כיון ששמע מרדכי כן שחק והי' שמח שמחה גדולה", כי עי"ז שהתינוקות אמרו את הפסוקים בתורה הם גילו לו כיצד העניינים יתנהלו אח"כ בפועל בעולם.

ג. ענין זה דומה לגאולת מצרים, שם נאמר "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים"<sup>13</sup>, כיון שהנשים צדקניות העמידו את "צבאות ה"<sup>14</sup>, תינוקות, באופן שאצלם יהי' "הם הכירוהו תחלה".

ומובן שבכדי שאצל התינוקות יהי' "הם הכירוהו תחלה" הרי זה תלוי בפשטות בהורתם ולידתם שתהי' כדבעי ע"פ תורה, כמדובר כמ"פ על מ"ש במדרשים<sup>15</sup> ש"גן נעול"

(8) מגילה טז, א. אסת"ר פ"י, ד. יל"ש שם רמז תתרנח.

(9) ישעי' ח, י.

(10) אסת"ר פ"ז, יג. יל"ש שם רמז תתרנז.

(11) משלי ג, כה.

(12) ישעי' מו, ד.

(13) סוטה יא, ב. שמו"ר פ"א, יב.

(14) ל' הכותב – בא יב, מא.

(15) ויק"ר פ"ב, ה. שהש"ר פ"ד, יב. מכילתא עה"פ בא

שם, ו. ועוד.

ו"גל נעול"<sup>16</sup> הכוונה על טהרת המשפחה. ועי"ז שהנשים צדקניות הקימו את "צבאות ה"<sup>17</sup> ש"הם הכירוהו תחלה" – באה גאולת מצרים.

וכפי שגאולת פורים בחודש אדר, באה עי"ז "הקול גדיא" של התינוקות בזמן ההוא, שאפי' במעמד ומצב ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן" התינוקות הביאו את הגאולה – כך גם בחודש הבא אחריו, חודש ניסן, התינוקות הם אלו ש"הכירוהו תחלה" בקריעת ים סוף, כיון שהם הכירו את הקב"ה עוד קודם לכן, כאשר האכילם, "וינקוהו דבש מסלע גו"<sup>18</sup>, וגידלם עוד בהיותם בגלות.

ד. הרי "לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם"<sup>17</sup> –

כשם שגאולת פורים וגאולת מצרים באו עי"ז התינוקות – עד"ז פועלים התינוקות, "הקול גדיא", בכל דור ודור, ובפרט בזמן ד"מועדים לשמחה", ועאכו"כ בסעודתו של משיח – שכאשר האבא (אבינו שבשמים) מבחין שבנו שמח, זה פועל גם אצלו שמחה.

אמנם גם כאשר הבן בוכה – אביו נותן לו, אבל זה לא דומה לזמן שהילד בשמחה, שאזי גם האב בשמחה, ובמילא הוא נותן לילד את כל המצטרך לו באופן גדול עצום ורב, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", וכמ"ש בסידור הבעש"ט – "הגדושה" עם גימ"ל, וכפי שרואים זאת במוחש, "מעשה רב" – איך שהורים משתדלים בנוגע לילדיהם.

וכפי שהמגיד כותב בתחלת ספריו<sup>18</sup> שהאבא משתדל, ומשפיל עצמו לקטנות של בנו בכדי שבנו יהי' בשמחה.

מזה מובן, שכאשר הבן אומר שהוא

(16) ל' הכותב – שה"ש ד, יב.

(17) הגדה של פסח.

(18) לקו"ת ואו"ת.

## עבודה חדשה ומיוחדת

[. .] בדורנו זה ישנה עבודה חדשה ומיוחדת, שהיא בבחי' "קדשי שעה" – היינו, שכאו"א מישראל צריך להתכונן בעצמו ולהכין את הסביבה כולה לקבלת פני משיח צדקנו.

דהנה, עבודת ההכנה לביאת משיח צדקנו לא היתה שייכת כל כך לפני עשר שנים (וכיו"ב), והראי' – שמשיח צדקנו לא בא במשך תקופה הנ"ל. ואילו בימינו אלו שייך ענין זה ביותר (ולכן, הרי זה "קדשי שעה"), כי משיח צדקנו בא בקרוב ממש, והראי' – שהרי "אחכה לו בכל יום שיבוא" וכפי שאומרים בכל תפלה (כמה פעמים בכל יום) "ותחזינה עינינו בשובך לציון" – ואין ענין יוצא מידי פשוטו.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשמ"ב – בלתי מוגה)

### משה רבינו הי' עניו מאד כשראה את נסיון המלעיגים בדורנו

[. .] דוקא בזמן הגלות, שאז הוא מצב של מלחמה נגד האויב ומתנקם, אשר חרפו אויבך הוי', ובפרט בעקבתא דמשיחא, אשר חרפו עקבות משיחך, אז משליך המלך אפילו חייו מנגד ומוציא ומגלה ומבזבז הכל. וכמבואר במאמרי כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע וביאורי כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין אשר חרפו עקבות משיחך, אשר בזמן עקבתא דמשיחא יש אויבים שהם המלעיגים על כל עניני יהדות וצריך לעמוד נגדם בתוקף הכי גדול, ועד שמשום זה הי' משה רבינו עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה ובפרט מפני דרא דעקבתא דמשיחא, מחמת נסיון המלעיגים. דמשה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון, יבוא טוב ויקבל טוב משוב דקאי על משה ומשיח, וכמבואר בשער האמונה ובכ"מ.

(קטע ממאמר ד"ה כימי צאתך גו', אחרון של פסח ה'תשמ"ג – בלתי מוגה)

### מלך המשיח או רבינו?

דהנה כתיב ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, שהוא למעלה מהאבות ומשה רבנו, וגבה מאד שהוא למעלה גם מאדם הראשון, דמאד הוא אותיות אדם אבל אי"ז בצירוף אדם כ"א בצירוף מאד היינו בלי גבול, ויש בזה ב' דעות דעה א' שהוא למעלה מאדה"ר כמו שהי' אחר החטא ודעה ב' שהוא למעלה מאדה"ר גם כמו שהי' קודם החטא, לפי שבביאת המשיח יהי' גילוי העצם, דלכן נק' מלך המשיח, דמשה נקרא משה רבינו, דאף שכתוב ויהי בישראל מלך ולפי דעה אחת זה קאי על משה מ"מ הנה שם התואר שלו הוא רבינו, היינו שהעיקר הוא שהוא רבינו ולא שהוא מלך, לפי שהוא לימוד שהוא ענין ההשגה, משא"כ משיח לא נקרא משיח רבנו כ"א מלך המשיח, דמלך הוא ענין רוממות ומקיף כמ"ש שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך שהו"ע מקיף, ולכן נק' מלך המשיח, לפי שגם הלימוד דמשיח יהי' בבחי' ראי' שהו"ע מקיף, אבל מקיף זה יומשך גם בפנימיות, דזהו מ"ש ישכיל דישיכיל הוא מלשון מפעיל, היינו שיפעול ענין הראי' בכל ישראל.

(קטע ממאמר ד"ה והחזיר גו', אחש"פ ה'תשי"ג – בלתי מוגה)

# לרצות באמת שמשיח יבוא

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

[. ] צריכים לרצות רק דבר אחד, שיהי' "ומלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים"<sup>1</sup>, ובעבור זה יש להניח הכל בצד, העיקר שיהי' "ליחדא קוב"ה ושכינתי' בתחתונים"<sup>2</sup>.

וכאשר ירצו זאת באמת ויחפצו שמשיח יבוא - יפעלו זאת! וע"ד שאמרו<sup>3</sup> "יהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם" וכתוב "רצון יראיו יעשה"<sup>4</sup>.

והנה, הדיוק במילה "רצון" הוא - שלפני שהענין יבוא אצלו להרגש הלב, ואפי' עוד קודם שיונח אצלו ("אָפּגעלייגט") בחב"ד שבמוחין, וכל-שכן קודם שיתגלה בלבושים דמחשבה דיבור ומעשה - מספיק שיפעל זאת ב"רצון" בלבד ויחפוץ באמת שמשיח יבוא, ללא הבט על כך שיהי' עליו לעזוב את כל עסקיו הגדולים בחו"ל, עם הכבוד, המציאות, הישות ושאר השטויות ("די איבעריקע שטותים") שלו, מכל מקום, הוא מוכן ורוצה שמשח יבוא והוא יהי' תלמידו

- משיח הרי ילמד תורה עם כל בני', אפי' עם האבות<sup>5</sup> - גם הם יהיו תלמידיו, וכ"ש הוא, שנחות מהאבות, בודאי מתאים לו להיות תלמידו של משיח ("משיח'ס א תלמיד") - אזי, כאשר הוא יחפוץ בכך באמת, ויתכוון לזה בפשטות ללא שום פשט"לאך אלא פשוט בגשמיות: שיבוא משיח - יהודי, נשמה בגוף, כפי שהרמב"ם אומר<sup>6</sup> שמשח יהיה יהודי הוגה בתורה ויכופ כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה כו', הנה אף שהענין לא הגיע עדיין למוחין ומדות וכל שכן למחשבה דיבור ומעשה, אלא ברצון בלבד, בכל זאת "רצון יראיו יעשה" - הוא יפעל זאת!

באם כל בני ישראל יתדברו ביניהם ויצעקו שהם רוצים שמשח יבוא, אזי הוא יבוא מיד, "כהרף עין"<sup>7</sup>, ללא הבט על כך שזה בלילה ושאר הענינים המובאים בגמ'<sup>8</sup>, אלא כפסק הרמב"ם<sup>9</sup> ש"ישראל עושים תשובה ומיד הן נגאלין", וכמבואר בספרים<sup>10</sup> שמשח כבר ישנו, רק שצריך להאיר אצלו המקיף דח"י, ותיכף כשיאיר תהי' הגאולה השלימה במהרה בימינו. (משיחת אחרון של פסח ה'תשס"ז - בלתי מוגה)

(1) ישע"י יד, ט. ושם: מלאה.

(2) ראה זח"ג רפא, א (ברע"מ). הובא בתניא ספ"י. ובכ"מ.

(3) ברכות כח, ב.

(4) תהלים קמה, יט.

(5) סד"ה ועבדי דוד תרצ"ט (סה"מ תרצ"ט ס"ע 194).

(6) הל' מלכים פ"א ה"ד.

(7) מכליתא בא יב, מא. הובא בפרש"י שם.

(8) שבועות טו, ב. וראה גם עירובין מג, ב. ועוד.

(9) הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(10) ראה שער הגלגלים פ"ג.

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמתית והשלימה

לכתחילה שמח - נותן לו אביו שבשמים את כל אשר יחפוץ.

ובפרט שהילד גם מברך ברכה - שאז יותר בטוח שיתקבלו בקשותיו.

כידוע הסיפור על אחד מצדיקי פולין, בהיותו ילד, שכאשר ביקש לאכול תפוח ולא רצו לתת לו, הוא עשה ברכה על התפוח והיו מוכרחים לתת לו אותו בכדי שיאכל<sup>19</sup>.

כיון שמספרים לנו סיפור שאירע עם צדיק כאשר הי' עדיין "בוצין בוצין"<sup>20</sup> - מובן, שיש לזה שייכות לכאו"א.

ולכן, כאשר ילד מברך היום את ברכת הנסים בהגדה, שהיא בלשון חיוב - שלא זו בלבד ש"גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים" בעבר, אלא מוסיפים "כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום"<sup>21</sup>, ואח"כ מסיימים בברכה - הרי זה מכריח, כביכול, את הקב"ה שיביא את ה"תפוח" לילד, ש"תפוח" קשור עם משיח צדקנו, כמ"ש<sup>22</sup> "ורח אפך כתפוחים", פסוק המובא<sup>23</sup> יחד עם הפסוק<sup>24</sup> "והריחו ביראת ה'" בנוגע למשיח שיהי' "מורח ודאין"<sup>25</sup>.

יוצא, אם-כן, שכאשר ילד מבקש מהקב"ה את ביאת משיח צדקנו והגאולה העתידה, ומבקש זאת בשמחה גדולה, שהרי מקשרים זאת עם סעודתו של משיח - הוא פועל עי"ז שמשח יבוא בפועל ממש, בפשטות ממש.

והרי ילד אינו יודע משום "קונצים", וכאשר אומרים לו שנדפס הלקו"ת (כמענה

(19) ראה "יחי המלך" קעח ע' 7.

(20) ראה ברכות מח, רע"א.

(21) ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ. מפסחים קטז, ב.

(22) שה"ש ז, ט.

(23) ראה לקו"ת מסעי פט, ב. אוה"ת שלח ע' תמב.

(24) ישע"י יא, ג.

(25) סנהדרין צג, ב.

הידוע דהצ"צ לבנו אדמו"ר המהר"ש<sup>26</sup> - הוא אינו יודע איזה ספר זה בכלל, כי הוא "תינוק בן יומו" ואינו מבין את כל הענינים הכי נעלים; הדבר היחידי שהוא מבין - שצריכים גאולה כפשוטה, בפשטות ממש, למטה מעשרה טפחים -

בדיוק כשם ש"וינקוהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור" (שהביא אח"כ ל"הם הכירוהו תחלה") הי' אוכל גשמי לגופים גשמיים, עד כדי כך שהספרי אומר<sup>27</sup> את המקום המדויק באה"ק שהי' בו ע"ד הענין ד"וינקוהו דבש מסלע גו" (שהי' במצרים), זאת-אומרת, שזה בא בפועל ובגשמיות.

וכיון שהילד מבקש זאת בתמימות - מקויים ה"ודיגלו עלי אהבה"<sup>28</sup>, ואפילו אם הוא איננו אומר זאת במדויק, אזי גם אז "ודילוגו עלי אהבה"<sup>29</sup> - זה פועל שתבוא הגאולה העתידה, גאולה הקשורה עם ענין האהבה, "כי נער ישראל ואוהבהו", כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים".

ה. על-דרך-זה פועלים הילדים, שאפילו כאשר נמצאים במעמד ומצב ש"עומדים עלינו ללותנו" בענינים רוחניים או בענינים גשמיים, ד"מה לי קטלא כולה מה לי קטלא פלגא"<sup>30</sup>, בענין דשלימות הארץ, או בשלימות העם, או בשלימות התורה, או אפילו בשלימות של יחיד בישראל, עד אפי' אם חסר לו רק דבר אחד -

פועלים הילדים ע"י ה"קול גדיא" שלהם, כפי שהתינוקות אמרו למרדכי: "אל תירא מפחד פתאום גו", ו"עוצו עצה ותופר גו", עד שמלכתחלה אין מה לפחד, היות ו"אל תירא

(26) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. וראה ב"יחי המלך" קלז ע' 8, ו-קעו ע' 7. ועוד.

(27) עה"פ האזינו לב, יג.

(28) שה"ש ב, ד.

(29) ראה שהש"ד פ"ב, ד.

(30) ב"ק סה, א. ועוד.



עבדי יעקב<sup>31</sup> – אפילו ש"יעקב הוא הקטן", ויעקב נמצא במעמד ומצב דעבדות, "עבדי יעקב" – אך זהו "עבדי" של הקב"ה, "שטרי קודם"<sup>32</sup>, כיון שהקב"ה הוא זה ששלח אותנו לגלות, לכן אף שאח"כ הי' שטר נוסף, שהרי הגופים כן הלכו לגלות<sup>33</sup>, אעפ"כ "שטרי קודם".

עד שזה פועל שהקב"ה יוציא אותנו מהגלות, ותהי' הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, והוא יקח כל ילד, עם אחיו ואחיותיו, אביו ואמו, זקנו וזקנתו וכל משפחתו, עם חבריו, והילדות – עם חברותיהן, עם כל עם ישראל, וכל אחד ואחת בפרט, ויוליכם מהגלות לארץ הקודש.

זהו הדבר היחיד שהילד מבין, וחופץ מזה אינו מבין שום דבר אחר וגם אינו רוצה להבין, היות והוא חפץ בעיקר, ש"המעשה הוא העיקר".

ו. והמעשה בפועל של ביאת משיח צדקנו קשור גם למעשה בפועל ד"עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום גו" – שתיכף ומיד יקויים "הקב"ה מצילנו מידם", עד לאופן ד"לעושה נפלאות גדולות לבדו"<sup>34</sup>, עד ש"אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו"<sup>35</sup>.

ישנם די והותר ענינים בלתי רצויים שיודעים אודותם, הן הזעזועים בשלימות התורה, הן בשלימות העם והן בשלימות הארץ, וכמדובר לעיל בקיצור<sup>36</sup>, שישנם זעזועים גם בעניני הבטחון והכלכלה וכו',

**שכל ענינים אלו הם די והותר!**

(31) ל' הכתוב – ישע"י מד, ב. ירמ' ל, י. ועוד.  
 (32) תו"כ ופרש"י עה"פ בהר כה, מב. פרש"י שם, נה.  
 (33) ראה לקו"ד כרך ד תרצב, א.  
 (34) תהלים עב, יח. וראה גם שם קלו, ד.  
 (35) נדה לא, א.  
 (36) שיחת ערב ימים האחרונים דחגה"פ סט"ו – לקו"ש חכ"ב ע' 218.

אלא שנוסף על כל הענינים הבלתי-רצויים הידועים לכל, ישנם גם ענינים שרק אחדים יודעים מהם, עד שישנם ענינים ש"אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו", כלומר שאף אחד אינו יודע מהם, וזקוקים להגיע לידי "כי לעולם חסדו"<sup>37</sup>, שזהו חסדו של הקב"ה<sup>38</sup> הנמשך באופן של "כי", כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר מבאר<sup>39</sup> שזה הולך על למ"ד כלים דאצילות ("כי" בגימטריא ל') הנמשכים ויורדים לבי"ע, והכוונה בזה היא שבכלים דבי"ע יומשך ה"איהו וגרמוהי חד"<sup>40</sup> שבכלים דאצילות.

שזה (המשכת "איהו וגרמוהי חד" מאצילות בבי"ע) גם הענין דשם "צבאות" כמבואר בתורה-אור<sup>41</sup> [שעל-כך כותב הצ"צ<sup>42</sup> ש"בע"ח לא מצינו זה", אבל אעפ"כ אדמו"ר הזקן כותב זאת, שמכך משמע<sup>43</sup> שזהו חידושו של אדמו"ר הזקן בענין הוי' צבאות<sup>44</sup>].

וכל זה נמשך בדברים הגשמיים ובמעשה בפועל, למטה מעשרה טפחים.

ז. וזאת פועלים הילדים ע"י השתתפותם בסעודתו של משיח.

ו בנוסף לזה מסבירים להם אח"כ מהי הכוונה בסעודה זו – כדי שיזכרו ויקחו איתם מהסעודה גם למוצאי יו"ט, עד לכל הימים שלאח"ז.

ואזי נפעלים למעלה כל הענינים האמורים לעיל, ובאופן ד"בעתה אחישנה", ומכך זה גם

(37) תהלים שם (קלו, ד).  
 (38) ראה פסחים קיח, א. וראה תו"א בשלח סד, א. ובכ"מ.  
 (39) בסד"ה לעושה נפלאות תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 54).  
 (40) תקו"ז בהקדמה.  
 (41) בא ס, ב.  
 (42) אוה"ת בא ס"ע שכח.  
 (43) ראה ד"ה "באתי לגני" דיו"ד שבט ש. ז. רס"ז – סה"מ "באתי לגני" ח"ב ע' קפב.  
 (44) תו"א שם, ג.

וכמו שכללות תורת הבעש"ט, מדור לדור היא מתפשטת יותר, עד לאלו שנמצאים ב"חוצה" בדרגא הכי תחתונה – כ"ה גם בנוגע ל"גילוי הארת המשיח" ו"סעודת משיח" דאחש"פ, שבדורותינו אלה נתפשט הענין בין כו"כ מבני".

ומכיון ש"תורה על הרוב תדבר", הרי מובן שענין הנ"ל שייך גם לאלו שמצד עצמם אין מרגישים "גילוי הארת המשיח" (שהרי אלו שמרגישים זה מצד עצמם, הם לע"ע רק מיעוט) – שגם הם, ע"י קיום ההוראה דאכילת "סעודת משיח", נעשה "הענין" חלק מגופם (וע"ד דבאכילה דמצוה אין נוגע הכוונה<sup>3</sup>) ובמילא גם קל יותר שע"י ההתבוננות והציור בזה, יוכלו גם הם להרגיש גילוי זה,

כי הרי הוא כבר "עומד אחר כתלנו" – ועוד יותר "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים" היינו שכבר ישנם "חרכים" (פרצה) בהכותל. ומכיון שכבר קרוב מאד לביאת המשיח, "מארגן קומט משיח", לכן גם היום – באחש"פ, (אף שנמצאים בגלות עדיין, אבל הכותל המפסיק בין הגלות להגאולה הוא כבר **פרוץ**, כנ"ל), מאיר גילוי הארת המשיח באופן שכאו"א יוכל להרגיש זה.

ועי"ז גופא מה שבזמן **הגלות** עושים "סעודת משיח", שבזה מראים אז אידן אנערקענען ניט דעם גלות – פועלים שבקרוב ממש וועט מען פארברענען די ווענט פון גלות כפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר ויתגלה משיח ויוליכנו קוממיות לארצנו.

## באמת כבר נשתנה המצב, וכבר בא הזמן שגם ה"חוצה" יכול לקבל ענין זה

ב. ישנם הטוענים שלא כל מוחא סביל דא לקבל ענין הנ"ל – שלכאו"א מאיר הארת המשיח, ואדרבה, ע"י שמיעת ענין כזה יתבלבלו וכו'.

אמנם באמת אינו כן, כי כבר נשתנה המצב, וכבר בא הזמן שגם ה"חוצה" יכול לקבל ענין זה, ורק צריכים להסיר הפחדים אצל אלו שצריכים להביא ענין זה לה"חוצה", וכשיאמרו את הענין בפשיטות (בלי שום פקפוק) – ע"י שיחזקו האמונה שלהם עצמם – יתקבלו<sup>4</sup> הדברים אצל השומעים, ויפעלו פעולתם.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשל"ב – מוגה. נדפס בלקו"ש ז' ע' 273-275)

(3) שו"ע אדה"ז סתע"ה סכ"ח.  
 (4) וע"ד מה שדובר בהתועדות דשבת הגדול (תשל"ב) בנוגע פעולת ישראל על בכורי מצרים, שע"י שאמרו להם "זבח פסח הוא לה' שיהרוג בכורי מצרים" בתוקף ובפשיטות (אף שהיו אז עדיין בגלות מצרים),

מוקדש לזכות

**ורד שמחה בת שרה**

להצלחה רבה בכל – בגשמיית וברוחניות

נדבת מהיטבאל יזמת

ובאחרון של פסח מאיר גילוי הארת משיח.

יתירה מזו: כמה פרטים המבוארים בהפטרה זו לא נתקיימו בנצחוננו של חזקי' ויתקיימו בביאת משיח צדקנו<sup>13</sup>, כמו "וגר זאב עם כבש וגו"<sup>14</sup>, וגם ענין קיבוץ גלויות וכו'.

והנה מסופר, שחזקי' בטוח בה' לגמרי, עד שאמר "אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ו[אפילו] לא לומר שירה אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה"<sup>15</sup>, ואף ששבנא וסיעתו, שהם היו הרוב בסנהדרין, אמרו שע"פ תורה צריכים לעשות שלום ולילך בדרך הטבע<sup>16</sup>, מכל-מקום, מאחר שחזקי' שמע מישע'י נביא ה' בשם הקב"ה "כה אמר ה' אל תירא וגו' והפלתיו בחרב בארצו"<sup>17</sup> – בטוח בה' לגמרי, עד שהלך לישון על מטתו, וערבה לו שנתו מצד בטחון זה, והקב"ה עשה המלחמה כמ"ש<sup>18</sup> "ויצא מלאך ה' ויק במחנה אשור וגו'".

ובזה ישנה ההוראה מחזקי':

כשם שחזקי', ששמו הוא חוזק י-ה<sup>19</sup>, לא התפעל ולא התחשב בכל מחנה אשור שביניהם נמצאו גם... רבנים<sup>20</sup>, ואכן אצלם ה' הרוב כפי שהגמ' מספרת בסנהדרין<sup>21</sup>, אלא חזקי' שמע מה שישע'י הנביא אמר לו, שישע'י נדמה להם כמשה – עד"ז צריך כאו"א לבטוח בביאת המשיח בבטחון גמור בלי שום פקפוק,

ובאופן ד"אחכה לו בכל יום"<sup>22</sup> שמחר ממש יבוא משיח – גם כאשר מצד "חשבונות" של שכל [וטבע] אינו רואה שום מקור לזה, ובטחון זה עצמו ימהר ויחיש את ביאתו, בקרוב ממש.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשכ"ה – בלתי מוגה)

- |   |  |
|---|--|
| (13) וכמבואר גם ברמב"ם (הל' מלכים פי"ב הי"א)                        | (18) מ"ב שם, לה. ישע'י שם, לו.                                     |
| שקאי על ימות המשיח – רק שלשיתו ה"ז משל וקאי על או"ה (ע"פ לקו"ש שם). | (19) כ"ה בהנחה. וראה סנהדרין צד, א (ובחדא"ג מהרש"א שם): שחזקו י'ה. |
| (14) ישע'י יא, ו.   | (20) כמדומה שאמר כ"ק אד"ש "מהסנהדרין" – המניח.                     |
| (15) איכ"ד פתיחתא ל. שם פ"ד, טו.                                    | (21) כו, א.  |
| (16) סנהדרין כו, א.   | (22) עיקר הי"ב מהי"ג עיקרים.                                       |
| (17) מ"ב יט, ו-ז. ישע'י לז, ו-ז.                                    |  |



## באחרון של פסח מאיר גילוי הארת המשיח באופן שכל אחד ואחת יוכל להרגיש זה

א. הטעם מה שענין הנ"ל [אכילת "סעודת משיח" באחש"פ מצד "גילוי הארת המשיח" אז] נתגלה ע"י הבעש"ט<sup>1</sup> דוקא י"ל שהוא לפי שכללות ענינו של הבעש"ט שייך לגילוי המשיח, וכידוע מענה מלך המשיח להבעש"ט על שאלתו "אימתי קא אתי מר" – "לכשיפוצו מעינותיך (מעניות הבעש"ט) חוצה"<sup>2</sup>.

(1) ראה גם היום יום ע' מזו. (2) אגה"ק של הבעש"ט נדפס בסוף הספר בן פורת יוסף ובכ"מ.

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", עד לאופן דנו"ן פלאות<sup>48</sup>, ובקרוב ממש.

\*

ח. הקטנים ינגנו עתה את הניגון "עוצו עצה ותופר", וקודם לכן יתנו להם יין כדי לומר "לחיים", שעל זה הם יעשו את הברכה (באם עדיין לא ברכו), ומהברכה ד"ברוך אתה ה' אלקינו" ימשך ב"מלך העולם", עד ל"מלכותו בכל משלה", "והיתה לה' המלוכה"<sup>49</sup> (כפי שמוסיפים בתפלה דשירת הים),

ושזה יהי באופן דבעתה אחישנה.

נמשך מיד למטה, שהולכים בקרוב ממש עם הקטנים והקטנות יחד, לגאולה האמיתית והשלימה, ואדרבה – "הם הכירוהו תחלה", והם צועקים "עוצו עצה ותופר דברו דבר ולא יקום כי עמנו א-ל" בפשטות, עד שהתינוק שבא לפניו צועק "אל תירא עבדי יעקב", כפי שהי' עם הפסוקים שהתינוקות אמרו למרדכי, שקודם הי' הפסוק "אל תירא מפחד פתאום" ולאחמ"כ הפסוק "עוצו עצה ותופר".

וממשיכים את כל זה למטה מעשרה טפחים, ובאופן ד"הם הכירוהו תחלה", שעוד בימים האחרונים בגלות נעשה "לכל בני הי' אור במושבותם"<sup>45</sup>, ולאחמ"כ נפעל ה"מיד הן נגאלין"<sup>46</sup>, "ובני יוצאים ביד רמה"<sup>47</sup>,

(45) בא י, כג.

(46) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(47) בשלח יד, ח.

(48) ראה אוה"ת נ"ך ע' תפו ואילך. וש"נ.

(49) עובד' א, כא.

### מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו

ולדיהם רחל בת חיה מושקא, לאה שרה בת חיה מושקא, וישראל רחמים בן חיה מושקא שיחיו ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

### מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל – נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם – יבלחט"א – הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

# בטלן אחד כנגד 499...

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. ענינו של אחרון של פסח הוא גאולת משיח (לפי שמאיר בו הארת גילוי המשיח<sup>1</sup>). ולכאורה, איזה קשר ושייכות יש למשיח עם פסח, הרי הגאולה העתידה תהי' מגלות אדום ולא מגלות מצרים?

ונקודת הביאור: כל זמן שלא באה הגאולה ע"י משיח, עדיין לא נשלמה גאולת מצרים.

ב. והנה, מגאולת מצרים ישנה הוראה לגאולתנו עתה:

דלכאורה יכולים לטעון, כיצד אפשר לתבוע מיהודי לבער את היצר הרע הפרטי ולהתגבר על הסביבה כו', כאשר ישנו ה"אקדמי" טענת<sup>2</sup> שסביבתו הקרובה וגם הרחוקה אינם כן, על-דרך "אחד" ה' אברהם<sup>3</sup> וכל העולם ה' מעברו השני (שזה בא ביחד עם שאר הירושות שירשנו מאברהם אבינו), ולא זו בלבד שתובעים לא להתפעל, אלא גם שהעולם יראה אצלו על המשקוף את הדם, עד שפרעה עצמו יבוא ויאמר לו – אנא לך לקבל את התורה, ושעוד יתן לו כסף וזהב!...

הנה רואים ביציאת מצרים, שלא רק "חצי" מבני ישראל לא יצאו (או לכל-הפחות קרוב לחצי), אלא ע"פ מאמר רז"ל על הפסוק<sup>4</sup> "וחמושים עלו בני ישראל" – ש"חמושים" הכוונה אחד מחמש, נמצא שבפועל רק אחד מחמשה מבני ישראל יצא ממצרים! אח"כ יש דעה שני<sup>5</sup> האומרת שרק אחד מחמישים יצא, ודעה שלישית<sup>6</sup> אומרת שרק אחד מחמש מאות, והשאר רצו להשאר במצרים.

לכאורה דרוש ביאור מהי המחלוקת במדרש הנ"ל – שלדעה אחת אחד מחמש יצא, בא תנא שני ואומר "שבח" על בני-ישראל שרק אחד מחמישים יצא, ותנא שלישי אומר "שבח" שזה ה' אחד מחמש מאות?...

ג. אלא שהמדרש בא ללמדנו הוראה באיזה אופן תהי' הגאולה עתה, שהיא סיום וחותרם גאולת מצרים

– שאחרון של פסח הרי מסיים ("שליסט אָפּ") את יום הראשון דחה<sup>פ</sup>, והיום הראשון דפסח הוא מורה דרך והוראה כיצד להגיע לאחרון של פסח, היינו, שיום הראשון דפסח מלמדנו באיזה אופן צריכה להיות ההכנה להגאולה דמשיח, וע"י העבודה דיום א' של פסח באים להגאולה דמשיח באחש"פ –

וההוראה היא:

- 1) "היום יום" כב ניסן. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1298.
- 2) זהר ר"פ וישב (קעט, ב). וראה נדרים לב, ב (ובפי' הרא"ש). קה"ר פ"ד, יג. פ"ט, טו (ח). ועוד.
- 3) יחזקאל לג, כד.
- 4) בשלח יג, יח. מכילתא עה"פ, הובא בפרש"י עה"פ.
- 5) רעיא מהימנא בזח"ג קח, ב. מכילתא שם.
- 6) מכילתא שם.

מגיע זמן שרק אחד מחמש מאות ירצה לצאת מהגלות, אף שכל השאר הם גם כן בני אברהם יצחק ויעקב, וכולם גם שמעו שמשה רבינו בישר בשמו של הקב"ה שהגיע הזמן ד"פקד פקדתי"<sup>7</sup>, ואעפ"כ צועקים נהי' כגוים!...

שומעים ממשה רבינו שהוא יוליקם במדבר העמים, ושמה יהיו להם תרי"ג מצות במקום ז' מצות בלבד שיש להם פה (במצרים), והיציאה לא תהי' בחשאי אלא ב"שטורעם", וד' ימים קודם לקחו את הטלה באופן שהיכן שרק פנו ראו אותו, כיון שקשרוהו לכרעי המטות, ואעפ"כ כשהגיע היום האחרון רצו כולם להשאר, ורק אחד מחמש מאות לא התפעל מכך, וגם לא הכין שום צידה!

עד"ז הוא גם בגאולה האמיתית והשלימה מהגלות הנוכחית:

הגאולה העתידה לא תבוא ע"י רדיפה אחרי הגוים, כולל ה"גוים" מבני ישראל ("די אידישע גוים"), והגוי אשר בקרבך, אלא דוקא ע"י ה"קחו לכם צאן"<sup>8</sup>, וע"י שזה יהי' בפרסום.

ומה שישנם ארבע מאות תשעים ותשע איש נגדו, ובינתיים הרי יבזו אותו – הנה, ע"י עמידתו בתוקף, אזי מ-499 נהי' 49, עד שזה הופך לארבע בלבד...

ואע"פ שכאשר משיח יבוא, הוא יקלקל לו את העבודה, את הרבנות, את כתיבת החיבור ומכירתו, והוא יבטל לגמרי ממציאותו ("אינגאנצן אויס מהות") ויתבלבל – אבל אולי ישנו אחד מחמש מאות שהוא בטלן ורוצה שמשח יבוא, אזי מודיעים לאותו אחד שביכולתו לפעול שיהי' רק אחד מחמישים, ובאם יתעקש – יפעל שיהי' רק אחד מחמש, ובאם יעבוד יותר קשה – יפעל כפירוש השני<sup>9</sup> ב"חמושים", שמזויינים יצאו – בכלי זין, כל בני ישראל, ללא הבט על כך שהיו עבדים מרודים במצרים מאתיים ועשר שנה.

ומה שזה לוקח זמן – זהו רצון הבורא.

וכשם שאז נהגו בתוקף כך צריכים להתנהג עכשיו כו', מפני שרק עי"ז יביאו את הגאולה.

## חזקי' לא התפעל ולא התחשב בכל מחנה אשור שביניהם נמצאו גם... רבנים

ד. [. .] הוראה\* נוספת שאנו למדים בקשר עם הגאולה העתידה:

באחרון-של-פסח מפטירין "עוד היום בנוב לעמוד וגו"<sup>10</sup>, לפי שבליל פסח היתה מפלתו של סנחריב<sup>11</sup>.

ולכאורה תמוה: הרי מפלת סנחריב היתה בליל א' דחג הפסח ולא באחרון של פסח?

והענין, לפי שבהפטרה זו מבואר נצחונו של חזקי', שביקש הקב"ה לעשותו משיח<sup>12</sup>

7) שמות ג, טז. בלקו"ש ח"ז ע' 274-5. המו"ל.

8) בא יב, כא. (10) ישעי' י, לב ואילך.

9) שו"ע אדה"ז אור"ח ס' ת"צ סי"ג.

10) סנהדרין צד, א. וראה מחזור ויטרי בכל זה.

11) שם ממכילתא שם.

12) להבנת ושלמות הענין בסעיף זה הוצרכנו לשלב בו קטעים משיחת אחש"פ ה'תשל"ב (נדפסה בלה"ק